

„Soča“ izhaja vsak petek s in velja
po pošto prejemanja ali v Gorici na dom
pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in prav tako pri „po-
slanicah“ se plačuje za navadno tristo-
no vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za večerke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po
10 soldov v Gorici v tobakarnici v go-
spovski ulici blizu „treh kron“, in
na starem trgu. — V Trstu v tobakar-
nici „Via della caserma 3“.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo
uredništvu „Soče“ v Gorici v Mailing-ov-
tiskarni, naročnina pa opravništva „Soče“
na Korošnji v Stični - vi hiši št. 258 II
nadst.

Rokopisi se ne vračajo; dopisi naj
se blagovoljno frankujejo. — Delalcem
in drugim nepremožnim se naročnina
zniža, ako se oglase pri uredništvu.

Kako naj se posestnikom bremena zljajšajo?

(Dalje in konec.)

V zadnji številki smo priobčili nasvet in načela,
po katerih bi se imela preosnovati ljudska šola. Ker
simo dokazali, da sedanje ljudske šole niso sposobne
pripravljati dečke za prestop na srednje šole, pa bi
nam kedo očitati utegnil, da tudi po naših načelih
osnovana ljudska šola bi tega ne dosegla, ker dečki
neumeči nemškega jezika bi ne zamogli naravnost iz
ljudske prestopati na srednje šole, naj nam bode do-
voljeno, da priobčimo tudi nasvet za preosnovo sred-
njih sol.

Gotovo je, da dela sedaj nemški jezik, kateri je
učni jezik na srednjih šolah, nepremakljive zapreke
uspešnemu poduku v teh šolah, in če ostane to ne-
premenjeno tudi v prihodnje, ne bo v tem oziru nič
pomagala tudi po naših načelih preosnovana ljudska
šola. Ker pa veje — kakor upamo — v sedanjem
državnem zboru in ministerstvu narodom ugodnejši
veter, upamo zatržno, da bode vendar mogoče sedaj
izpeljati in vresničiti v 19. členu temeljnih po-
stav vsem narodom zagotovljeno enakopravnost.

Narodna enakopravnost tedaj se mora vresničiti
v šolah in uradnih, ker je proti zdravi pameti tir-
jati, da se imajo slovenski dečki podučevati v tujem,
njim neznanem nemškem jeziku, kakor je proti zdravi
pameti, da uradi, postavljeni za ljudstvo, toraj na
Slovenskem za slovensko ljudstvo, uradujejo se nadalje
v nemškem ali laškem jeziku.

Zatoraj tirjamo na podlagi Božjih in na-
ravnih postav, in na podlagi pozitivne po-
stave 19. členu temeljnega prava od 21. de-
cembra 1867 št. 142, da se ima vpeljati naš
slovenski jezik v urade in šole.

Gledé srednjih sol na Goriškem imele bi se te
preosnovati tako, da postane slovenski jezik učni jezik
na realki in na gimnaziji.

Ker pa mi ne sovražimo nemškega jezika, am-
pak se upiramo le p o n e m š č e v a n j u, in ker z o-
zirom na naše državne razmere priznavamo veliko
važnost, da, potrebo znanja nemškega jezika; ker na-
dalje živijo v naši deželi z nami vred tudi Lahi, in
ker zaradi prevelikih stroškov ni mogoče osnovati za
Slovence in Lahe posebne srednje šole: svetujemo,
naj se spodnja realka in spodnja gimnazija v Gorici
razdelite v vsi tri razrede se slovenskim v enih, z

laškim kot učnim jezikom v drugih razredih. Nemški
jezik pa naj postane obligatni predmet za Slovence in
Lahe in naj se resno in temeljito podučuje v vseh štirih
razredih laških in slovenskih na spodnji realki in gim-
naziji. Zgornji razredi na gimnaziji in realki pa naj
bi bili zopet združeni za Slovence in Lahe skupaj z
nemškim učnim jezikom, ker v štirih letih bi se u-
čenci na podlagi svojega maternega jezika naučili to-
liko nemščine, da bi se lahko uspešno podučevali v
tem jeziku v vseh predmetih na viših razredih; vero-
znanstvo pa in materni jezik imela bi se podučevati
tudi v viših razredih v maternem jeziku, da se ponudi
učencem prilika, izuriti se popolnoma v maternem
jeziku.

Na ta način osnovane ljudske in srednje šole
zadostovale bi vsem zahtevam in tudi vladi, ker bilo
bi preskrbljeno, da se nauči naša mladina maternega
in nemškega jezika, in da se tako sposobi za uspešno
obiskovanje vseučilišč in pa za izvrševanje vsakovrst-
nega poklica.

Toda vernimo se k svoji glavni nalogi, k polaj-
šanju bremen. Kakor dokazujejo strokovnjaki, je pobir-
anje davkov v avstrijskem cesarstvu zelo drago v
primeri z drugimi državami, tako da treba uže samo
za plače davkarskih uradnikov velike svote davkov.
Iz tega smemo sklepati, da je cela mašinerija za po-
biranje davkov v Avstriji preveč komplikovana, in da
se mora predrugačiti, tako da se bodo davki ceneje
pobirali, kar bi hasnilo državi in pa davkoplačevalcem.
In zares je davkovskih uradnikov cela armada. Pri
vsem tem pa je finančno ministerstvo vpeljalo v
vsakem davkovskem okraju še po enega posebnega
eksekutorja, kateri prizadene po čez vsakemu
okraju po 2000 gold. stroškov na leto, ki jih morajo
davkoplačevalci še povrh plačevati. Mi smo tega me-
nenja, da bi to delo lahko opravljal tudi davkovski
obhodnik sam s pomočjo županov, na katere se mora
eksekutor že itak pri izvršenju svojega posla obračati,
kakor se je godilo pred novo vpeljavo eksekutorja.
Zlatno se zmanjšajo stroški za pobiranje davkov pa
le tedaj, ako se preustroji cela dotična uprava, kakor
simo zgoraj rekli.

Veliko denara pojejo pa tudi civilno-pravne ek-
sekucije in sicer s tem, da morajo biti vse cenitve,
bodi premakljivega, bodi nepremakljivega blaga, oprav-
ljene po posebnem sodniškem komisarju, in ker ni
nikjer prepovedano, da bi ne smel takih eksekutivnih
cenitev izvršiti sodnik sam, prigodi se večkrat, da

sami sodniki vodijo take cenitve, katere so — se ve
da — najdražje. Stroški za eksekutivne cenitve zna-
šajo v nekaterih okrajih več tisuč goldinarjev na leto,
kateri padajo vsi na posestnike ter jim še više kopi-
čijo dotične dolgove. Vsi ti stroški pa bi se dali ve-
činoma odstraniti, ako bi se izročila cenitev premak-
ljivega blaga županom, in opustila popolnoma cenitev
nepremakljivega, pri katerih naj bi se vzel za podlogo
davek; ta naj bi se 20krat povikšal in dotična svota
naj bi nadomestovala vrednost nepremakljivega blaga
in se jemala za podlogo eksekutivne dražbe.

Tako bi se prihranilo zopet veliko denara, ki
ga sedaj brez potrebe leto za letom požirajo sod-
niške cenitve.

Vse te stvari pa spadajo v področje državnega
zboru; zatoraj jih vroče priporočamo našim drž. po-
slancem, in cel narod jim bode hvaležen, ako v tej
zadevi kaj zdatnega dosežejo.

Naj omenimo na tem mestu, da ne moremo za-
meriti našim kmečkim posestnikom, ako tako modru-
jejo: „Imamo posebno ministerstvo za poljedelstvo,
katero priporoča in podpira kmetiške šole in kme-
tiška društva, odločuje lepe svote leto za letom za
nakupovanje plemenitih bikov in junic v požlahtnenoje
goveje živine in v povzdigo kmetištvu sploh; na dru-
ga stran pa zaukazuje v sedanjih hudih letinah fi-
nančno ministerstvo, da se imajo pobirati davki brez
odloga in brez usmiljenja po eksekutivnem potu, in
nam po davkarskih eksekutorjih izganja iz hlevov
zadnji kravji rep; kako si bomo toraj opomogli in
v kmetištvu napredovali, ako nam vlada sama jemlje
vse pomočke k temu?“

To modrovanje je resnično, in ne vemo, kaj bi
na to odgovorili oziraje se na zadnje letine, katere
uiso dale niti toliko pridelka, da bi se mogli z do-
tičnimi dohodki davki poravnati, in zatoraj bi imela
tudi vlada na te prežalostae razmere ozir jemati in
revežem milost skazati.

Sledujoč pa še resna beseda našim posestnikom.
Ako si hočejo posestniki svoje stanje zares zboljšati,
pomagati si morajo tudi sami, ker že prepogor pravi:
pomagaj si sam, da ti bo Bog pomagal. Mi
občujemo tudi z Lahi v blaženi Italiji, ja pri neki
priliki nam je prijatelj, kateri si je v teku časa pri-
služil in prihranil veliko premoženje, dal s'edeči zlati
nauk: skrivnost obogateti ni v tem, da ke-
do dosti denarja prisluži, ampak v tem, da prav malo
denarja potrosi.“ Ako pregle-

LISTEK.

Razor.

Spisal † Tomaz Rutar.
(Konec.)

Naj omenim tu še neke pripovedi. Posmejni se,
blagi čitatelj, z enim očesom, a ne pozabi z drugim
spustiti pomilovalne solzice po lici! Ne daleč od Mi-
govca, poldrugo uro hodá od stanu v Razoru, na desni
roci pod Škerbino, je takozvana „Kapčeva“ ali „Škrat-
ljičeva jama“, pokrita po verhu še skrilami in gosto
zarasčena, tako, da jo malokedo še celo vse kete pu-
znajočih kozarjev najti more. Na dnu te silno globoke
jame, tako pravijo, je vse polno zlata in srebra, a —
pst! — pri njem pohaja sem pa tje škratelj z rudečo
kapico na glavi, zato imenuje se tudi „kapič“.

Kedor v to jamo prilaze in bi si hotel nabrati
v posodo ali torbico srebra ali zlata, mora „kapču“
kaj obečati, ali pa nagroma zlata ali srebra v torbico
naložiti in tekoma iz votline potegniti jo. Toda do se-
daj ni se posrečilo še nobeemu naloženemu priti
verhu jame. Bilo je leta 1821. Dan sv. Ivana je bil,
prav lep, čist in jasen. Solnce je pripekalo, živina se
po tolstih celinah pasla ali pa je prežvekovala v hladni
senci; pastirji pa so sedeli vsi veseli — mej njimi
sem bil tudi jaz — pod košatimi bakvami. Bilo je po-
ludne. Kar nenkrat vzdigue se preč velik trop mož

iz stanu v Razoru in mahne jo proti omenjeni jami.
Seboj nesó več vervic in tudi nekaj lojenih sveč.
Pred njimi jo reže možičelj sé zlomljeno nogo govoreč:
„Opasajte me z vervicami, i spustite me počasi in
lehuo v jamo, sabo vzamej pa laterno sé svečo. Če
povpraša me „kapič“, kaj da mu dam, povlečem jec-
ljaje dolgo besedo, da napolnim torbico sé zlatom in
srebrom, potem potegnem vervico in takrat — smuk,
povlecite jo hitro na dan!“ Rečeno, storjeno! Dospe-
ši do jame in prepasavši „jeklona“ z vervjo, spuste
ga na dnos prižgano svečo. Zdaj pa zdaj, mislijo si,
bode torbica polna dragocene rude in glej, oh veselje,
naenkrat potegne vervico! Na dano znamenje smuk-
nejo torbico na verh! Toda, o groza, prazna, popolno
prazna prikaže se jim na verh! Sé smehom pa tudi
otožnim srcem vernejo se domov. Še nekaj moram
povedati. Komaj so bili jeklona spustili v globočino,
podoblačilo se je vse okolo jame, bliskati, grometi in
treskati je začelo, ter vsula se nam je po glavi debela
toča, dokler je pri stanu bilo vse mirno, čisto in jasno.²⁾
Smešno je sicer, pa bilo je tako, ker jaz sem bil ti-
stokrat tudi pri njih! Od te dobe nisem slišal ničesa
več o tej jami! Hm, čeuče in kvante!

Konec spisa. Dostavek pošilatelja. Spis je malo
zastaran, pa nič ne dé, daudanes je boljše staro blago

2) Slišal sem, da se res okolo in v obliži jame večkrat
podoblačí. Po naključju se je bilo morda prav takrat podobla-
čilo. Te prikazni so gotovo dale povod, da so zamislili si tam
v jami „kapiča“ zlato stražega. Op. pošilatelja.

od novega. B. konča z razlaganjem besede „Soča“, ki
skoz celo Primorsko milo pozdravljajoč vse slovenske
prebivalce ob bregu, deržec se skušene svoje struge
neustrašeno, vedno z enako ljubeznijo in serčnostjo se
suče in hiti, da-si tudi po skalovih v skokih in slajeh
do cilja svojega — do morja! „Soča“ torej moraš biti
nomen in omen Soči, od katere si izposodila si ime,
dokler ne dosežeš morja, svojega cilja. Isto morje,
cilj tvoj bodi prava omika primorskih Slovencev
— teh vsaj v prvi versti, enake pravice Slovencev z
vsemi narodi in državljanji mile nam Avstrije in sled-
njič združenje vseh Slovencev v Slovenijo. Kakor pa
v Triglavu izvirajoči sestrici Soča in Sava prepasujeti
ne le Slovenijo, ampak tudi Herčate, tako naj teži
tudi Tvoj zadnji cilj proti združenju Slovenije in Her-
vatske v jugoslovansko kraljestvo kot uda verige mo-
gočne Avstrije.

Soča poljubuje laško zemljo, Sava se druží z
nemško Donavo, tako hočemo tudi mi živeti v miru
in ljubezni z dragimi nam Italijani in z izobraženimi
Nemci, opasani z močnim pasom Habsburške dinastije.
Le to jih prosimo in tirjamo, naj pravice, kojih ne
želé, da bi jih njim kedo kratil, tudi oni nam ne
kratí! Za vse enake pravice, enaka bremena in vsak
narod cele raznobarne Avstrije razvija naj se in živi
po svoje, potem bode gotovo celo Avstrijo prevelav
mir in sreča in gotovo verne se v njete ude nekda-
nja njena moč, in nekdanja veljava, „kojo je uživala
pred vso Evropo. Bog pa daj svojega blagoslova! Tako
naj bode in bo!

damo na drobno življenje našega ljudstva, priznati moramo, da je jelo od nekih let sem izdajati več denarjev, nego je njegovim razmeram primerno, in s tem je odprlo pot obubožanju.

Nekdaj so naši kmetje nosili od srajce do jope le doma izdelano trajno blago, hranili so se tudi z domačimi pridelki in kave niti poznali niso. Sedaj je noša iz domačega platna in možlana in sukna skoraj popolnoma zginila in v naj revniših kočah kuhajo si gospodinjke kofeta, možje pa po krčmah popivajo. Tako se potrosi po nepotrebnim veliko veliko denarjev, in kedar zmanjkuje zato pridelkov, prodaja se kos za kosom zemljišč, sicer le na rešilo, katero se pa navadno ne izvrši, in tako postajajo kmetje berači. Znano vam je, da si je naše ljudstvo pri železnih dosti denarja prislužilo, a le malo prihranilo, ker so naši fantje na zimo domu prišedši sicer lep denar seboj prinašali, a porabili ga naj prej v to, da so se prav po „purgarsko“ oblekli, ostali denar pa navadno v krčmah od zadnjega krajcarja pustili, tako da so morali si izposojati denarjev za potnino, če so hoteli o spomladi podati se soper h kakih železnični cesti iskati si novega zaslužka in živeža. Tako se je žali bog gajalo leto za letom, in kedar je zmanjkalo dela, nastopila je pa še hujša reva, ker naučili so se taki delavci dobrega življenja, in še huje so potem občutili pomanjkanje.

V varčnosti bi morali posnemati naše sosedo v Italiji, posebno Karujele. Tih zahaja leto za letom na tisuče v Avstrijo, v kateri si veliko veliko denara zaslužijo, a tudi prihranijo, domu nosijo in z njim zemljišča kupujejo in hiše zidajo in svoje stanje izboljšujejo. Tako bi lahko delali tudi naši Slovenci, in zatoraj jim kličemo, naj bodo trezni, delavni in varčni, in potem se njih stanje gotovo obrne na bolje.

Pogubljiva je tudi od nekih let s'm pri naših kmetih vgujezana navada, da očetje pri polni moči izročujejo prav mladim sinovom premoženja, in to o priliki oženitve. Začetek ima ta navada v tisti dobi, v kateri je oče rešil s tem prvorojenega sina vojaščine. Sedaj pa tudi to nič ne pomaga, odkar so vsi možki podvrženi novi vojni postavi. Zatoraj svetujemo prav resno našim kmečkim posestnikom, naj bi to pogubljivo navado opustili in držali se zlatega slovenskega pregovora: „meni luč, tebi ključ“ in ne prepodajali premoženja pri življenju—ali vsaj pri cilih močeh ne.

Mlad nekušeni sin, kojemu se premoženje izroči, postane velikokrat zapravljivec in s tem potisne v malo letih celo mlado in staro družino v veliko revno in slednjič na beraško palico. To bi se ne zgodilo, ako bi si oče pridržal do smrti premoženje, gospodarstvo in vodstvo družine, in za to skrbel, da vsi udje družine skupaj delajo in množe premoženje.

Zatoraj sklepamo svoje modrovanje s tem, da svetujemo in prav vroče priporočamo vsem našim kmečkim posestnikom: treznost, delavnost, in varčnost,—varčnost delavnost in treznost.

Dopisi.

V Gorici 7. novembra.

Prolog k šestletni predstavi v dunajski lesenjači je končan, pa tako nekam žalostno, da se je uže zdaj bati, da ne bode predstava do konca doznana. V gosposki zbornici je zmogala adresa ustavovercev, akoprām jo je spodbijal ministerski predsednik sam in so zoper njo glasovali udje cesarske hiše, vladike in drugi velikaši; v poslanski zbornici pa je obveljala adresa avtonomistov, a s tako neznatno manjšino, da se ni mozem te stranke prida ponašati z uspehom. Slovenski poslanci so, seveda, vsi glasovali z desnico, tudi naš Winkler, katerega izvolitev so ustavoverni listi o svojem času zanesljivo štel za svojo pridobitev. Poslanci italijanske narodnosti pa, sosebno isterski in tržaški in zastopnik našega velicega posestva, vitez dr. Pajer, glasovali so zoper Hohenwartovo adreso, tedaj zoper vlado (?), iz cesarskega, da grofu Taaffe-ju ni bilo posebno mar za sijajno zmago, ampak da se skromna zmaga avtonomistov najbrže bolje prilaga njegovim namenom. Vse kaže tako. Isterski poslanci dr. Vidulich in tovarši so bili vselej vladnejši od vlade same (kaj so pod vladno krinko skrivali, to je drugo vprašanje), tržaški poslanci razen zastopnika slovenske okolice tudi niso v tem oziru mnogo zaostajali in da je naš dr. Pajer vladen mož — o tem ne more nihče dvomiti, kdor ve, s kolikim zaupanjem in s koliko častjo ga je vlada v zadnjih letih odlikovala. Po vsem tem ni misliti, da bi se bila ta gospoda pridružila opoziciji, ako bi se jej bilo bati zamere v viših in najviših krogih. Iz tega pa tudi lahko sklepamo, koliko in kakih prememb nam je pričakovati od sedanje vlade v avtonomističnem zmislu: najbrže kolikor mogoče malo, kakor je, če sodimo po uspehu adresne debate, akcija avtonomistov v poslanski zbornici kolikor mogoče paralizovana ali vtesnjena po ustavoverni večini gosposke zbornice in po vladnej neodločnosti ali brezbarvenosti. Gotovo se nam zdi, da se pri takih razmerah in po tem načinu nikdar trajno ne po-

ravna državno-pravni prepri mej avstrijskimi narodi in da se tedaj tudi stalno ne vredé naše notranje politične razmere. Vladi je pred vsem mar, da s pomočjo avtonomistov zagotovi nadaljno veljavo vojaške postavi z 800.000 mož stalne vojske in pa da uvede one dačne postavke, po katerih misli izdatno pomnožiti državne dohodke. Kedar po tem načinu ojači moč države, po tem nič ne mara, da poreče avtonomistom: Der Moor hat seine Schuldigkeit gethan, der Moor kann gehen. Mogoče, da se motimo in Bog daj, da se — a naša sodba se opira na vtis, kojega je na nas učinilo vse dosedanje vodenje Taaffejeve vlade in pa uspeh adresne razprave.

Po končanem prologu morajo se vtrojeni poslanci nekoliko oddahniti; o praznikih je šlo mnogo njih domov obiskat družine in celi ta teden je menda ena sama seja z malo važnim dnevnim redom. Tudi g. vitez dr. Pajer je prišel obiskat svoje, po naključbi (?) ravno, ko je počastil tudi novi namestnik, ekscelencija De Pretis, naše mesto s prvim svojim oficijelnim pohodom. Ta se je mudil včeraj in predvčerajšnjim v Gorici; stanoval je v H. Ritterjevi palači na trgu stare pošte. Tu je sprejemal v sredo razne deputacije: deželni odbor, mestni zastop, više uradnike, učiteljstvo itd. Seboj je imel presidijalnega tajnika, viteza Conti-ja in pa uradnega slugo. Pred stanovanjem je bila postavljena častna straža. Vidi se, da imamo za namestnika — bivšega ministra.

V nedeljo ob eni uri popoldne je treščilo v tukajšnje „Società di Ginnastica“, — pa z jasnega. Došlo je namreč povelje od tržaškega namestništva in vročilo se je ob omenjeni uri društvenemu predsedniku odvetniku dru. Nardini-ju, da je društvo razpuščeno in da ima nemudoma nehati vsako delovanje. Ob enem je polit. komisar zaperil in zapečatil društvene prostore na senskem trgu, kder je nad „palestro“ tako ponosno vihrala modra zastava z napisom „Volere e potere“.—Povod tej ostru naredbi dal je govor društvenega predsednika, s katerim je dne 26. okt. t. l., to je pri deseti društveni obletnici v lepih pa puhlih frazah vezal politične otrobe. Iz teh je organ tržaških „irredentarjev“ „L'Indipendente“ alias „L'Impertinente“ zmesil pogačo, katera je gospodu državemu pravdniku tako dišala, da je kar celo za se shranil. Zdi se pa, da mu ni dobro teknila, ali da je staknil v njej celo kaj kužnega, ker je provzročil, da je politična gosposka kar na vrat na nos zaprla prodajalnico—političnih otrobov.

Sploh so naši goriški Italijani tako zvane liberalne stranke s svojimi društvi zelo nesrečni. „Casino dei Commerciali“,—„Società filarmonico-drammatica“,—„Società di Ginnastica“—vsa ta društva so pomerla po kratkem ali daljšem hiranji — maloslavne smrti: bodi zaradi notranjih razporov, bodi vsled ekonomicne mizerije, bodi na više povelje. Ali ni to morda božji prst, kateri kaže dotični stranki, — da, kakor je vse minljivo na svetu,—mine kmalo tudi njeno gospodarstvo v Gorici?—Sicer je „Ginnastica“ zadnja leta očitno pešala, dasi so si njeni patroni na moč prizadevali ohraniti jo pri življenju; številni društveniki je pojemale od leta do leta tako, da se je bilo skricilo—od obilnih 600. kolikor jih je bilo v času društvenega cvetja—do 250. Vsled tega nastajale so tudi uže silne finančne stiske, katere bi bile skoro gotovo v najkrajši dobi končale s popolnim polomom, ako ne bi bila policija nenadoma rešila društvo—decorum. Kakor slišimo, mislijo načelniki „Ginnastice“ podati rekurz zoper namestništveno na redbo,—a ker uže sami vedo, da bo vse zastoj—nadržujejo uže novo društvo, kojega namen bi bil, gojiti glasbo in dramatiko. Tako se govori.—

Preteklo nedeljo je preiskavala namestništvena komisija novo pokopališče. V Gorici je vse radovedno, kaj je spoznala; do zdaj pa še nihče nič ne ve.—

Vsi sveti so nam prinesli letos mokre prešče. Vreme je bilo oba praznika in tudi na vernih duš dan zelo vlažno in deževno. Pri vsem tem so bili grobovi na goriškem pokopališču — kakor po navadi — venčani in drugače okinčani in obiskovalcev je bilo, da je dež le malo prenehal, vedno mnogo na grobju. — V gorah pa je moralo silno deževati, ker je bila „Soča“ tako močno narasla, da uže več let nismo videli tako velike. V Plavah je bilo občevanje na cesarski cesti od 8 ure zjutraj do 8 ure popoldne prefrgano, ker je segala voda do 8 čevljev nad cesto. (Bil bi pač uže skrajni čas, da se s preuravnava ceste na dotičnem mestu tej veliki neprilicnosti za vselej v okom pride.) Na vernih duš večer pa je sivi Čaven spustil svojega pihovca, kateremu se je kmalo pridružil merzli sosed iz Grgarja in ta dva sta v prvi jezi vso zmrzlino otresla iz zimskih oblakov na vrhove okoli Gorice, potem pa sta do čistega razkrila nebo, da je zdaj vedro, kot ribje oko. Zdaj imamo najlepše pozno—jesenske dneve.

V Gorici 13. nov. Zaradi velike reve, katera je letos skoro v vseh okrajih naše dežele, prosilo je mnogo občin kake podpore in javnih del, pri katerih bi si moglo ubogo ljudstvo po zimi in na pomlad pri služat potrebnega živeža. Mnogo takih prošelj s Kanalskega, Krasa, od vipavska strani, z Brd in Furlanije podal je deželni odbor tržaškemu namestništvu z

gorkim priporočilom, naj bi ono izprosilo od vlade izdatne pomoči — zlasti da se ustavijo eksekucije za davke in druge davščine, da se polajšajo ali, kder je potreba, tudi popolnoma izbrisajo davki, da se odločijo javna dela itd.

Vsakakor pa naj bi se vlada ozirala pri odločevanju podpor na dejanske razmere v posameznih okrajih, v kateri namen naj bi natančno pozvedavala, kako reči stoje, pri čemur bi se tudi deželni odbor deležil po kakem svojem zastopniku. —

V rešitev te vloge, oziroma od občin podanih prošelj naznanilo je tedni namestništvo, da je finančno vodstvo uže dovolilo neka polajšanja v pobirajući zastanih in tekočih davkov, gosp. namestnik pa da je predlagal ministerstvu za notranja opravila, naj bi doseglo od državnega zbora 20.000 gld. podpore za nakup semena na korist političnemu okraju sežanskega in nekaterim delom polit. okraja goriškega, koji so za to prosili — in to kot državno predplača, ali posojilo, ki bi se imelo povrnti brez obresti v petih enakih letnih odplačilih od l. 1881 naprej. Daje da je zapovedal, izdelati tehnične načrte, po katerih bi se imeli vravnati bregovi Soče v naši Furlaniji na tistih mestih, kder je najsilnejša potreba brambe zoper povodnji in druge škode. Dotična dela naj bi se izvršila sé stroškom 50.000 gld. in sicer tako, da bi dežela posodila deležnim občinam $\frac{2}{3}$, to je 33.333 gld., država pa $\frac{1}{3}$ ali 16.667 gld. vse to proti povračilu brez obresti v 10 letnih enakih odplačilih. — Ob enem je naznačil g. namestnik, da namerava priporočati ministerstvu, naj dovoli primeren znesek za prevredbo državne ceste pri Plavah, kateri strošek bi šel, seveda, ves na račun državnega zaloga. —

Na to je deželni odbor odvrnil, da sprejme sicer garancijo za povračilo onih 20.000 gld., ki bi se posodili občinam za nakup semena, če se občine podvržejo zaveznosti povračila v zmislu deželne postave od 21. julija 1875, — da pa ne more sprejeti na račun deželnega zaloga $\frac{2}{3}$ onih 50.000 gld., ki bi se imeli porabiti za popravo jezov in drugih del ob Soči, ampak da priporoča, naj bi dala država dotična dela izvršiti, dokler deželni zbor ne določi načel, po katerih bi morda dežela konkurrala.

Naj gorkeje je pa deželni odbor priporočal, naj bi se siromašnim stranem naše dežele odpuščali zastani in tekoči davki, ali vsaj izdatno polajšali in naj bi popolnoma prenehale eksekucijske terjatve. — Slednjič je prosil dež. odbor, naj bi se kakor hitro mogoče na državne stroške započela preuravnava državne ceste v Sočki dolini in one proti Ajdovščini, s čemur bi se na eni strani preskrbel zaslužek in živež revnim prebivalcem, na drugi strani bi se pa v državnem interesu pospešilo javno občevanje, katero je zdaj na nekaterih mestih silno zavirano.

Mi se popolnoma zlagamo z menenjem našega deželnega odbora. Slavna stvar je, — če hoče vlada našemu po slabih letinah in raznoterih nezgodah tepnemu posestvu zares uspešno pomagati, — da se pred vsem ustavijo eksekucije, da se na račun davkov vstejejo uže uplačani eksekutivni stroški, da se davki izdatno polajšajo, ali tudi čisto izbrisajo v tistih krajih, kder ni bilo nobenega pridelka in da se odločijo obilne svote za javna dela tam, kder je ljudstvo naj bolj potrebno zaslužka, da se lahko preživi do prihodnjih pridelkov.—20.000 gld. posojila, če tudi brezobrestnega, če se razdele za nakup semena mej potrebno prebivalstvo na celem Krasu, v kanalskem okraju in v podčavenskih občinah, — koliko more to izdati? Sicer pa je žito uže povsod posejano in za pomladanske setve si naši posestniki — če treba — tudi od ust odtržejo, da prihranijo kaj domačega semena, ker nakupljenemu, tujemu semenu radi ne zaupajo. — Da bi dežela predplačno založila 33.000 gld. za popravo jezov ob Soči v naši Furlaniji — o tem tudi ni govoriti; kajti pri tem delu bi imelo ubogo ljudstvo malo zaslužka — ker je večinoma umetno delo, dežela pa bi morala doklade znamenito pomnožiti, kar je v sedanjih razmerah nemogoče.

Nadajmo se, da se je kmetijski minister, dasi se je premalo mudil v naši deželi in ni mizerije videl tudi v naših kmečkih kočah — vendar po izjavah ljudskih zastopnikov zadostno prepričal o naših žalostnih razmerah in da mu bode torej posebna skrb, naglo pomagati in v ta namen izdatnejša sredstva vporabiti, kakor jih je nasvetoval gosp. ces. namestnik.

Iz goriške okolice, 4. nov. (Izv. dop.) Uže nekaj časa sem zahajam rad na kozarec okusnega Vipavca v sosedni Sempeter. Pa ne da bi kdo mislil, da mi je samo za pijačo; kaj šel miha me tudi vbrano narodno petje, katero se je začelo prav lepo razvijati v prijaznem — a nekdanj zeló zaspanem Sempetru. Res, lepo navado imajo sempeterski pevci, da se shajajo skoro vsaki praznik ter v narodnem duhu radujejo zmerno popivaje in pošteno prepevaje. Kdor med tednom vestno opravlja dolžnosti svojega stanu, temu gotovo nihče ne zamere, ako si na dan splošnega počitka privošču kako pošteno veselje. — Najbolje pa me je veselilo videti na praznik vseh svetih, da se je starem pevskemu zboru pridružilo še katic dvaj-

(Dalje v prilogi.)

Dornbergu 2 gl.—Kadunc Iv. mlinar v Privačni 1 gl.; —Fr. Kerševani posetnik v Dornbergu 50 kr.; —Kodelja Ivan, kaplan v Dornbergu 1 gl.; —Nace Križman učitelj v Dornbergu 50 kr.; —g. J. L. v Rihenbergu 50 kr.; —g. France Kokole c. k. davkar v Malem Lošinju 2 gl. — Neimenovani gl. 1.

Grof Falkenhayn, minister za kmetijstvo, je v sredo 12. t. m. prišel iz Trsta in stopil v Trziči z železničnega vlaka, obhodil tržiški, gradiški in červinjski okraj; občinski zastopi so ga povsod dostojno pozdravljali. V Trziči je pregledal dalje časa načrt za izmočrenje tržiške planje, v Turjaku se je mudil nekoliko na posestvu grofa Folco-a in je ogledaval jezove ob Soči in tako tudi one v Pierisu in Fiumičelu; v Monasteru ga je zanimala izgledna kmetija Ritter-jeva, v Ogleji je obiskal baziliko, muzej, močvirje, v Cervinjanu luko, v Villavicentini grajsčino ranj, princa Napoljona, pri Vileusu jezove ob Teru in Soči. V Cervinjanu in Gradišci je sprejemal občinske deputacije sodn. okrajev červinjskega, gradiškega in korminskega ter je pozvedaval o ljudskem stanju. Zvečer ob 7 1/2 uri je prišel v Gorico, kder so ga „pri treh kronah“ čakale deputacije deželne odbora, mestnega zastopa, kmet. društva, učitelji kmet. šole, viši gozdarski uradniki itd. —

Namestniku dež. glavarja, gosp. Gorjup-u je rekel minister, da ima v sedanjih razmerah deželni zastop težavno nalogo na pomoč prihiteti svojim revnim poljedelcem. — G. Gorjup mu je pa dobro odvrnil, da dežela ni mogla nikdar se svojimi dohodki založiti vseh svojih stroškov, letos pa da se bo zaradi slabe letine še manj potirjalo, kakor po navadi; zato da bo imel deželni odbor zadosta skrbeti, kako poplača navadne stroške, vsled česar bi bilo želeli, da bi država dovolila deželi izredno podporo.

Gosp. minister je na to omenil, da bi se z navpravo jezov ob Soči mnogim priskrbelo delo in da bi se s tem vzlasti pri Fiumičelu odvrnila nevarnost, katera vedno žuga dotični strani.

Gosp. Gorjup je odgovoril, da bi to delo, katero bi stalo pri 700.000 gld., koristilo le malema delu dežele in da je deželni odbor nikakor ne more započeti, ker je deželni zbor uže pri dveh prilikah izrekel, da bi morala država prevzeti dotične stroške. Letos pa bi sploh dežela ne mogla vstrpeti tolikih stroškov, ker vlada tu splošna revščina in ni mogoče vikšati deželnih doklad, ki bi zadele celo deželo. —

Včeraj g. minister zjutraj se je podal spremljan od gsp. dvornega svetovalca, barona Rechbach-a, najprej v škofijo, potem na svilorejsko poskuševališče, na kmetiji italijanskega in slovenskega oddelka kmetijske šole.

Po 9. uri odpeljal se je z gospodom okrajnim glavarjem po dornberški cesti v Ajdovščino in od tam čez Kras v Sežano, od koder se vrne s ponočnim vlakom na Dunaj. Gospod minister je bil nekda odločil več dni za svoje potovanje po Primorskem, a zaradi nujnih opravil bil je naglo nazaj pozvan. Kolikor toliko je menda vendar pozvedel naše razmere; saj taki gospodje imajo navadno bistro ako in presojojo tudi brez nadrobne preiskave. — Cesar dobro ne razumemo, je to, zakaj mu je bila nasvetovana dornberška cesta in prijaznejša stran Krasa za potovanje? Saj je vendar naj več revščina okoli Cernič in tudi najsilnejša potreba, da se na tamošnji erarski cesti kaj popravi in predela — in srednji Kras se svojimi goščavami naredi uže sam na sebi vtis večje siromaščine, nego prijazne lege od Štanjela naprej, zlasti okoli Koprive, Spokega, Dutovlja, Tomaja. Sicer so to le malekosti. Kdor hoče letos zasledovati revo po Krasu in v političnem okraju goriške okolice — najde jo povsod, ker je splošna.

Imenovanja. Pravosodni minister je imenoval adjunkta pri c. k. okrajni sodniji v Bujah, dra. Kristofa Spongia, za adjunkta pri c. k. okrajni sodniji v Rovinju, za sodniške adjunkte pa Alfreda Czermak-a pl. Eihensfeldskega in Karola Gregoruti-ja za Buje, Edvarda pi. Kuhačević-a za Montono in Simona Lettich-a za Volovsko.

C. k. finančno vodstvo v Trstu je imenovalo davkarska kontrolorja Petra Floriana in Miho Andrejčič-a za davkarja, davk. adjunkta Josipa Antoniazza za delničnega in Bernarda Malabotič-a za provizoričnega kontrolorja in slednjič davk. praktikanta Andreja Kodelja in Josipa Kavčič-a za adjunkta.

Katoliško-politiška čitalnica v Čepovan-u vabi k besedi, katero napravi dne 23. novembra t. l. zvečer ob 5. uri. Program bo obsegal dramatiški prizor „Oderuh“, petje i godbo. Za neuče je določeno po 20 kr. ustopenine.

Odbor.

„Cvetje z vrtov sv. Franciška“ tako je naslov časniku, kateri začne z novim letom v Gorici izhajati. O njem piše navadni goriški dopisnik „Novicam“: „Kaj mene veseli, ni le blagi namen tega časopisa, temuč tudi sprelepa pisava vabila in programa. Če bodekakor se zanašamo — tudi list sam tako pravilno, gladko in jedernato pisan, kakor program,

porečemo, da je naš samostan na Kostanjevici to, kar so bili nekda samostani Benediktinovski — kulturno ognjišče („Culturstätte“) — kulturno ognjišče tudi v slovstvenem oziru.“

Na goriškem gimnaziji so razdelili te dni za 200 gld. obleke med uboge učence. Denar za to se je uzel iz zaloga v podporo ubogih učencev, ki ga oskrbuje gimn. ravnateljstvo.

Operne predstave so se začele v goriškem gledališču dne 8. t. m. z Verdi-jevo sprelepo opero „La Traviata.“ Pevske moči so nenavadno dobre, posebno „primadona“ in prvi tenor, predstave v vsakem oziru dostojne in do zdaj tudi vselej obilno obiskovane.

Nadzorstvo srednjih šol. „Wiener Ztg.“ nam je te dni oznanila sledeče premembe v nadzorstvu srednjih šol: Gosp. K. Holzinger, dež. šolski nadzornik humanističkim predmetom po srednjih šolah štajerskih in koroških, deján je v pokoj, — gospod dr. Jan. Zindler, dež. šolski nadzornik v Gradci, ki je nadzoroval tudi realistiške predmete srednjim šolam kranjskim, izgubi to nadzovanje; odslej bode nadzoroval humanistiške in realistiške predmete po vseh srednjih in meščanskih šolah na Štajerskem in Koroškem. Namesto njega je gosp. Ernest Gnada, dež. šolski nadzornik v Trstu, postal nadzornik humanističkim in realističkim predmetom po vseh srednjih šolah na Kranjskem; poleg tega nadzoroval bode tudi humanistiške predmete vsem nemškimi srednjim šolam na Primorskem. Te izpremembe nam Slovencem niso kar nič ugodne. Vprašamo: kako bode dr. Zindler, ki slovensčine čisto nič ne zna, mogel nadzorovati slovenski nauk pe celjskih, ptujskih, mariborskih in celovških šolah? In kako bode g. Gnada, ki je tudi trd Nemec, s svojim nadzovanjem izhajal pri nas na Kranjskem, v Gorici in v Paznu? — In še nekaj! kakšen vik in krik je bil l. 1871. po vsem liberalnem Izraelu, ko je bil minister Jireček prof. Šolarja imenoval za dež. šolskega nadzornika humanističkim in realističkim predmetom po vseh srednjih šolah kranjskih; vpili so, da je škandal, ako jezikoslovec Šolar (ki je bil pa izvrsten šolnik in pedagog) nadzoruje kemijo, fiziko, prirodopis in matematiko in vpili so tako dolgo, da so spet zloglasnega Vrečka privpili na Kranjsko in naposled g. Šolarja odpravili v Dalmacijo. In glejte, kaj se zgodi di 5 let pozneje? — Pošljejo nam spet jezikoslovca Gnada, da bode nadzoroval realistiške predmete, a samo s tem razločkom, da g. Šolar je bil — naše gore list, gosp. Gnada je nemški „schönggeist“ in „beltrist“. — Tako — bodi Bogu potoženo, a ne ministru Stremajerju — napreduje naše šolstvo! Nov.

Goveja kuga je zdaj tudi v Št. Vidu nad Ljubljano. V hlevu mesarja Cirmana jo je komisija zapazila in eno bolno, drugo sumljivo govedo je s 27 ovcami vred pobiti dala; kako se je sem zatrosila, ni še za gotovo znano. Ves Št. Vid je po vojkih zaprt, zato vozniki, kiz Gorenjskega pridejo ali iz Ljubljane na Gorenjsko hočejo iti, ne smejo skozi vas, ampak družih potov si iskati.

Trtna uš ali Phylloxera vastatrix, ki je s prva zatrosena bila iz Amerike samo na Francosko, se vzlic prizadevanja vlad, vinorejskih društev in razumnih vinogradnikov sploh vedno bolj širi, ker si nevedni in neverni ljudje naročajo ušive trte. Iz Laškega je poslednji čas priomala na Tirolsko, zato je izvažanje tamošnjih trt prepovedano. Škoda, ki jo trpé druge dežele, naj bi bila svarilo našim vinorejcem, da se varujejo kupovati trt iz tujih krajev.

Tržno poročilo.

V Gorici 14. nov.

Kolonijali. Kava moka gl. 154—158, Ceylon gl. 160—170, druga gl. 124—130; Portoriko gl. 154—156; Malabar gl. 124—130; St. Domingo gl. 116—124; Rijo fin gl. 118—119; srednji gl. 100—108; sladkor fin gl. 51—52; Melis gl. 48—49; točlen gl. 46—47.

Sadje. Rožiči gl. 11—12; mandelji gl. 122—126; grozdje suho (uva passa) gld. 26—28; sultanina gld. 36—38.

Mast, sir in olje. Maslo gl. 88—92; lã-erikanska mast gl. 53—55; domača slanina gl. 66—68. amerikaška gld. 52—54; pijačentinski sir star gam 136—168; pekorin gl. 114—116; bovški letošnji gl. 52—56; oljavo najfineje olje gl. 76—78; srednje gl. 56—60; Corfù gl. 50—52; Raguza gl. 45—47; istrijsko gl. 48; Petrolej v sodčih gl. 15.50—16, v za-bojih gl. 18. Vse navedene cene pr. 100 kil.

Žito, moka in riž. Pšenica hektoliter (100 litrov) gl. 10.20; sirk gl. 6.40—6.90; rež gl. 5.40—5.60; ječmen cel gl. 5, pehan gl. 10.20—10.50; cves gl. 4.—; fižol gl. 8.50—9.; ajda gl. 4.80. Kdor hoče

preračunit na staro mero, naj račun 31 litrov star pol. pri ovsu 5 litrov več, Riž je od 21 gl. do 26 najfineji. Moka I gl. 24.70; II gl. 22.50; III gl. 21.30; IV. gl. 20.50; V gl. 17.—; VI gl. 13.—; otrobi debeli gl. 5.30; drobni gl. 5.—, pr. 100 kil.

Spirit in vino. Domače žganje gl. 68—72; špirit rafiniran gl. 39—40; vino furlansko črno gl. 34—36; belo gl. 23—25; uvažena razna vina kakor kranjsko (dolenjsko), štajersko, ogersko, laško in celo tirolsko po različnih cenah in po kakovosti. Seno in slama je bilo prodano od 70 kr. do gl. 1.10 za 56 kil., krompir letošnji po gl. 4 do 4.50, pr. 100 kil.

Zanimivo je v današnji številki zapopadeno naznaniło sreče Samuela Heckscher-a senr. v Hamburgu. Ta bankirska firma se odlikuje po točnem in tajnem izplačevanju dobljenih zneskov in je v tem oziru na tako dobrem glasu, da opozorujemo vsacega na dotični inerat v današnji številki.

Listnica uredništva: G. F. L. v Č. Ne moremo se prav skladati; vendar priobčimo prihodnjič z opazkami. G. A. B. v B. preveč nejasno, zato ne moremo porabit.

Javna zahvala.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem in sploh vsem onim, kateri so se udeležili v tako lepem številu pogreba mojega ranjcega nepozabljivega soproga

JERNEJ-A ŽORŽ-A

posebno tudi Dornberškim pevcem za nadgrobnico — se prizrčno zahvaluje

žalujoča soproga

V Dornbergu 31. oktobra 1879.

Dunajska borza.

	14 nov.
Enotni drž. dolg v bankovcih	68 gl. 20 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	70 " 90 "
Zlata renta	80 " 35 "
1800 drž. posojilo	127 " — "
Akcije narodne banke	837 " — "
Kreditne akcije	268 " 75 "
London	116 " 35 "
Srebro	— " — "
Napol.	9 " 30 1/2 "
C. kr. cekini	5 " 54 "
Državne marke	57 " 60 "

Št. 229/E

Oznanilo.

Ravnateljstvo zastavljavnice (Monte di pietà) vstanovljene po grofu Thurnu v Gorici naznanja, da bode dne 1. decembra 1879 začela javna dražba (kant) nerešenih zastav III. četert leta 1878 t. j. tiste, ki so bile zastavljene meseca julija, avgusta in septembra 1878.

Ravnatelj: Lovisoni.

ODVETNIK

M. dr. Morpurgo

v Gorici

je preložil svojo pisarnico v hišo Kohen na Korenji št. 252, II. nadstropje.

Stolpne in gradske ure,

katero je sam po najboljših iznajdbah izdelal, pa ni nič vlitaga v njih, priporoča pod poštno garancijo in prav po ceni

Janez M. Pogačnik

v Podnartu-Krop na Gorenjskem.

Da se plačilo polajša, dovoljujem obroke. — Cenice pošiljam na zahtevo zastopj.

Epilepsijo

(možjast) zdravi pismeno specialni zdravnik dr. Killisch, Dresden (Neustadt.). Ina največje skušnje, ker je zdravil uže nad 11.000 takih bolnikov.

Podpisani ima na prodaj prav dobro tirolsko

ČRNO VINO,
čisto naravno

a ne oddaja je manj, nego po 56 litrov skupaj.

Alojzij Bader.

VALENTIN CAPPELLANI

Ulica za kosarno, Gasparini-jeva hiša stv. 104 v Gorici.

ZALOGA
MANUFATUR kolikor za MOŽKE toliko za ŽENSKÉ

sé združeno krojaško delavnico za moške.

Tapecirrska delavnica
sé zalogo

hišne oprave, sercial, slik, okvirov, postelj na zmeteh, žimnic ali žimnatih in volnenih štramacov, stolov razne baže.

Vse te stvari se dajejo tudi v najem po prav spodobnih cenah.

ŠIVALNI STROJI
po raznih sistemih.

Vse zgoraj navédano blago se prodaja tako, da se koj plača, ali pa tudi v mesečnih in tedenskih obrokih.

V zakup se da v Tolminu

gostilnica z vso hišno opravo, hlevi, skednjem, magacini, velikim dvoriščem in vrtom.

Ponudbe sprejema varuh dedičev rančega Andreja Gaberščik-a v Gorici, semeniške ulice šte. 435, ali v Tolminu hiš. šte. 70 do 10. decembra tek. leta.

JAKO VAŽNO
vsakteremu za oči.

Prava dr. White-jeva voda za oči od Traugott Ehrhardt-a v Grossbreitenbach-u v Turingiji (Thüringen) slovi uže od leta 1822 po celem svetu.

Debiva se steklenica po 1 gl. v Trstu v lekarni „Carlo Zanetti“ Via nuova 27 in v Gorici tudi v Zanetti-jevi lekarni na Travniku.

Odlomki iz pism: Uže po prvih dneh, kar se zdravim z pravo dr. White-jevo očesno vodo, morem vam izreči naj boljše priznanje, ker se moja mati po njej veliko bolje počuti. Mählerten 18/9 1878. C. Buugenstock.

Sreča iz Frankfurta a. M.

Badenska loterija. Dobitki od 60.000, 30.000, 15.000, 12.000, 3 krat po 10.000, 4 krat po 5000, 4000, 5 krat po 3000, 6 krat po 2000, 15 krat po 1000 mark itd.

I izvirna srečka 10 gl. a. v. za vsa srečanja.
II izvirnih srečk 100 gl. " " " "

Loterija za stavbo Kölnske stol. cerkve. po mark 75.000, 30.000, 15.000, 2 krat po 6000, 5 krat po 3000, 12 krat po 15.000, 50 krat po 600, 100 krat po 300 in še 1200 denarnih dobitkov znašajočih skupaj 90.000 mark.

I izvirna srečka 3 gl. a. v.
II izvirnih srečk 30 gl. " " "

Loterija za stavbo katol. cerkve v Kissingen-u. Dobitki po mark 45.000, 2 krat po 12.000, 3 krat po 6000 itd. 11.800 srečk dobi 230.000 mark.

I izvirna srečka 2 gl. a. v.
II izvirnih srečk 20 gl. " " "

Podpisani pošilja srečke za vse te priljubljene loterije po navédenih cenah, proti predplačilu. Vsakemu deležniku se pošljejo zastoj in franko dobitki in razkazi vsacega srečanja. Da bo mogoče vsem željam vstreči, naj se naročila kmalo dopošljejo pod naslovom:

Joh. Geyer
Frankfurt am Main
neben der königl. Münze.

Glavni dobitek 100.000 mark. **OZNAILO SREČE.** **Dobitke garantuje država.**

Povabilo na vdeležbo mogočih dobitkov v veliki od hamburške države garantovani denarni loteriji, v kateri mora biti nad

8 milijon. 900.000 mark zanesljivo dobljenih.

Dobitki te jako ugodne denarne loterije, katere obsega po načrtu samo 94.000 srečk (lozo-), so sledeči:

Največi dobitek je ev. 400.000 mark	6 dobitkov po 4000 mark
Premija 250.000 mark	65 dobitkov po 3000 mark
1 dobitek po 150.000 mark	213 dobitkov po 2000 mark
1 dobitek po 100.000 mark	12 dobitkov po 1500 mark
1 dobitek po 60.000 mark	2 dobitka po 1200 mark
1 dobitek po 50.000 mark	631 dobitkov po 1000 mark
2 dobitka po 40.000 mark	773 dobitkov po 500 mark
2 dobitka po 30.000 mark	950 dobitkov po 300 mark
5 dobitkov po 25.000 mark	65 dobitkov po 200 mark
2 dobitka po 20.000 mark	100 dobitkov po 150 mark
12 dobitkov po 15.000 mark	100 dobitkov po 150 mark
1 dobitek po 12.000 mark	26450 dobitkov po 138 mark
24 dobitkov po 10.000 mark	3900 dobitkov po 124 mark
5 dobitkov po 8.000 mark	70 dobitkov po 100 mark
2 dobitka po 6.000 mark	7800 dobitkov po 94 in 67 mark
54 dobitkov po 5.000 mark	7850 dobitkov po 40 in 20 mark

Vsi ti dobitki bodo v nekoliko mesecih v 7 razdelkih gotovo izdrebani.

Prvo srečanje je uradoma določeno na dan 10. in 11. decembra t. l.

cela izvirna srečka samo 3 gl. 50 kr. a. v.
pol izvirne srečke samo 1 gl. 75 kr. a. v.
četrtinka izvirne srečke samo 88 kr. a. v.

Te od države garantovane izvirne srečke (ne prepovedane promese) pošljejo se za franko po pošti poslani znesek, tudi v najdaljnje kraje.

Vsaki deležnik dobi zraven svoje izvirne srečke tudi z državnim grbom zaznamovani izvirni načrt za-tonj, koj po srečanju pa brez posebnega naročila uradni razkaz dobitkov.

Vdobljeni denar se koj izplača, jaz ga razpošljem naravnost in točno interesentom in sem porok za tajnost.

Vsaka naročila se lahko naredi na poštni vplačni list ali pa v rekomandovanem pismu.

Obrniti se je torej z naročili zaupno do **Samuel Heckscher senr.**
Banquier und Wechsel - Comptoir Hamburg.

N. 471.
O. S. D.

Učiteljske službe.

U ovom školskom kotaru su izpraznjene sledeće učiteljske službe:

1. Učitelja II. verste na jednorazrednici v Materiji sa slovenskim učnim jezikom;
2. Učitelja III. verste na jednorazrednici u Tatreh sa slovenskim učnim jezikom;
3. Učitelja III. verste na jednorazrednici u Rukavcu sa hrvatskim učnim jezikom.

Sa onimi službami su sakupljeni dohodci utemeljeni zemaljskim zakonom za Istriju od 3. novembra 1874 br. 30 odnosno 10. dec. 1878.

Oni, koji traže za podelenje jedne ili druge ovih službah prositi, imadu redno dokumentirane molbenice, ako su jurve u službi, tragom predpostavljene oblasti, ako joste ne služe, ravnim putem najdalje do 20. novembra t. g. na ovo c. k. kotarsko školsko ujeće odpremiti.

C. K. KOTARSKO ŠKOLSKO UJEĆE,
Voloska dne 15. oktobra 1879.

Novije sodbe zdrav. veljakov o

Franc - Jožefovem grenkem studencu
FRANZ JOSEF BITTERQUELLE

najuspešnejši grenki vodi:

Prof. dr. pl. Bamberger, Dunaj. Je ena najmočnejših grenkih vod, ki ne pruzroči nobenih zlih nasledkov, tudi če se dalje časa rabi. Dunaj, 1877.

Prof. dr. C. pl. Braun-Fernwald, Dunaj. Prav mnogokrat sem se uže prepiral o znanem naglem in zanesljivem učinku te grenke vode; zato priporočam najtopleje to vodo bolnim gospem. Dunaj 1879.

Prof. dr. Meynert, Dunaj. To vodo rabijo prav hitmi dozami se doseže rahli učink, in pri začelih boleznih v slučajih psych. klinike ovaja pogostoma uzrok bolezni. Dunaj 1879.

Ravnat. e. k. bolnice dr. Lorinser, Dunaj. Wieden. Ta voda je postala znamenita po svoji prijatni lastnosti, da tudi prav zmerno zaužita brez nadležnih stranskih učinkov zanesljivo pomaga. Dunaj 1877.

C. kr. bolnica Rudolfstiftung, Dunaj. Letno poročilo 1878. Mož z organično napako na srcu je pil skoz en mesec vsako jutro pol kozarec, voda je vedno enako rahlo učijala in njemu je bilo prav dobro.

C. kr. občna bolnica, Dunaj. V zdrav. odd. pod vod.dr. Drasche-ja. „Pri želodečnem in črevesnem kataru, habit zaprtji, brezdečnosti, krvnem zgočenju, hemoridah, jeternih boleznih in ženskih boleznih so se dosugli izvrstni uspehi.“ 1878.

Dobiva se v Gorici v lekarnici C. ZANETTI, pa tudi v vsah lekarnicah in zalogah mineralnih vod. — Razkazi itd. zastoj po razpošiljevalnemstvu v Budapešti

Priporočilo.

Častiti duhovščini priporočamo naše **VOŠČENE SVEČE,**

ktere so izdelane iz čistega naj lepše beljenega čebelnega voska, za čigar popolno čistost in izverstno terpežnost v gorenji sva poroka in še pristavimo, da še denarja ne vzameva, če nam kdo dokaže, da je od nas dobil sveče, ktere niso bile čiste in pravične.

Najine sveče se ne odkapajo, nikdar ne kadé in goré z mirnim lepim plamenom, ter imajo nad to veliko prednost, da jih ni treba nikdar vsekavati, ker ves stentj sam pogori.

Imava zmerom veliko zalogo dobro vlezanih cerkvenih sveč, — tudi „torč“ in družih voščenih izdelkov.

Cena najinih sveč je, — gledé na to, da je nepokaženo blago — naj nižej in jih pošiljava na dom najinih častitih prejemnikov, to je na najbližjo železnično postajo ali porto franco in proste vsake voznine.

Prosiva naju kmalo s cenjenimi naročili ali vprašanji počastiti in se priporočava z odličnim spoštovanjem

P. & R. SEEMANN,
Ljubljana, Gradišče, Vegove ulice, št. 8.

Anton Gregorič

„Via Ascoli“ (v Getu) šte. 18 od znotraj — v Gorici

sprejema vsako mizarsko in tapecirsko delo ter garantuje, da boe dobro in trajno izvršeno.

Priporoča ob enem svojo bogato zalogo hišne oprave (mobilij) tapecirskega blaga in sreal po prav spodobnih cenah.

set domačih kmetskih fantov, ki so se tudi začeli vaditi v narodnem petju in so uže tistega dne sami peli nekatere pesmi, nekatere pa skupno s starim zborom. — Slišati kakih 25 pevcev v vbranem zboru — menil sem, da je od smrti ustal, pardon! da se je predramil naš „Slavec“ in prav dobro mi je delo. Marsikedo vtegne vprašati: Kako je pa to, da pri tako ugodnih razmerah nimajo naši vrli Šempeterci še nobenega društva, saj petje uže samo na sebe vabi in družji? No, razmere niso bile vselej take; spominjam se časov, ko ni bilo tu nikdar slišati slovenske pesmi, — razun kake roboto-fantovske. Sedanje združenje pevcev pa hoče tudi temelj biti društvu, kojemu so že nasnovana pravila, ki se v kratkem predložijo v poterjenje. „Bralno-pevsko društvo“ — v tem imenu je izražen program, po katerem mislijo šempeterski rodoljubje vravnati svoje narodno delovanje — bodi nam vsem presrečno pozdravljeno! J—št.

Iz Rifenberga 4. nov. (Izv. dop.) Kakor je bilo po časopisih naznanjeno, vršila se je dne 30. oktobra javna skušnja na vinorejski šoli na Slapu. Predsedoval jej je deželni poslanec g. Deschman. Bilo je navzočih lepo število znamenitih gospodov poslušalcev iz raznih krajev, med temi mnogo učiteljev in posestnikov tudi z Goriškega. Izreči se mora in priznavati marljivost in trud gosp. učiteljema, g. vodji R. Dolencu in g. pristavu. Bodisi teoretično ali praktično pokazali so dijaki djansko sad podučevanja na zadovoljnost nazočih poslušalcev.

Po dokončanem izpraševanju, ki je trajalo od 9. ure pred poldne, do pol ene po polu dne, vstane deželni poslanec g. Deschman in se kot odredjeni ud deželnega odbora v lepi, gladki slovensščini (Mari ni v „Prokletih grabljah“ tudi lepa, gladka slovensščina? Op. ured.) zahvaljuje nazočima učiteljema za njih iskreno marljivost v podučevanju mladine. Potem pa, hvali marljivost in prid učencev izvzemši nekatere. Posebno je omenjal Gregoriča, ki se je v istini odlikoval v vsakem oziru izmed vseh svojih tovaršev. Popoldne po doveršeni skušnji bil je pri g. vodji obed, katerega se je deležilo nad 20 oseb — veljakov kranjskih in tudi nekoliko primorskih. Napivalo in nazdravljalo se je, kakor je pri enakih prilikah stara navada in še le pozno v noč razšlo se je lepo društvo radostnega srca, da šola, osnovana na skromnem temelju, tako lepo napreduje ter kaže uže očitne uspehe. S. C.

Z Banjšic, 6. novembra. Zadnjo nedeljo smo slišali brati o farizejih, ki so poslali svoje učence s herodjani vred do g. J. oznanovca nebeških resnic, naj bi ga v besedi ujeli in potem tožili. Nekaj podobnega se je zdaj en mesec pri nas pripetilo; pa še danes se slišijo glose o tem farizejskem činu.

Naši ljudje imajo pač zdaj čas govoriti, ker jim je sneg delo zabranil. Marsikoga čaka še delo na polju, a skoraj vse čaka delo v gojzdu, ker listja še nimajo. Bati se je, da bo treba tudi letos, kakor lani, slamo in seno steljati.

Nesrečno ljudstvo! ki je primorano take pridelke v gnoj metati, kateri bi se lahko prodali za silno potrebni denar pridobiti.

Vkljub vsemu ubožtvu si je lani naložila občina velik nadavek za zidanje novega zvonika v denaru in v rabota. Denar je pobirala c. k. davkarija v Kanalu, rabote vodi naš vrli župan Jožef Humar, kojega prosimo, da bi se še za tri leta pustil izvoliti. Po njegovem in g. vikarjevem prizadevanju je sklenil c. k. okrajni šolski svet v Gorici šolo na Banjšicah zidati. Občina je dala svet brezplačno, je speljala in gasila apno, je kopala in speljala pepek. Dne 17. junija t. l. je začel podvzetnik Janez Šuligoj iz Pevme temelje staviti, 17. septbr. je bilo šolsko poslopje pokrito. Slava! —

S kanalskih hribov, 8. nov. (Izv. dop.) Tvoj članek, ljuba „Soča“, ki popisuje, „kako naj se posestnikom bremena zljajajo“, nam je iz serca vzet, zlasti kar je rečeno gledé ljudskih šol. „Postave o ljudskih šolah tako presnovati, da bi postale primerne na šim razmeram, potrebam in pa močem“. To je zlat stavek — „primerne našim močem“ — in jaz povdarjam, da je treba ozir jemati na dušne, telesne in denarne moči. Ne preobložiti s premočnimi nauki premalo razvitega otročjega uma! Ne tirati premlado otročje telesce šestega leta v okove šolske strogosti! Ne odtegovati mladine predolgo od kruha, predolgo od dela za kruh! Ne odtegovati roditeljem predolgo otročje pomoči pri delu! Ne jim nakladati neprenesljivih denarnih bremen, da ne nastopi kak šolski „krah“! Nauk je zdaj predrag: on stane preveč denarja, preveč časa, preveč truda. Postave šolske niso primerne na šim močem.

Iz Bovca 4. novemb. (Izv. dop.) (Požar v Koritnici.) Priobčila je verla „Soča“ v svoji zadnji številki po telegrafu jej naznanjeno strašno, nepopisljivo nesrečo, ki je dne 31. okt. zadela vas Koritnico. Koritnica šteje 39 hiš, ki so vse z deskami pokrite. Okoli ene ure po polnoci nastal je v Kranjc-evi hiši št. 13 po malomarnosti in neprevidnosti gospodarjevi ogenj, ki se je tako hitro širil, da je bila v eni uri cela vas v ognji. Zastoj je bil trud domačinov, kakor tudi hitra pomoč iz bližnjega Kala in Bovca. Kljuboval je strašni element vsemu prizadetju vkrotiti ga ali vsaj omejiti na nekatere hiše. Pri tej priložnosti ne morem si kaj, da ne bi javno pohvalil velikih Bovčanov, kateri so v resnici veliko derznost pokazali podavši se v največo nevarnost, da bi le kaj rešili. A ves njih trud bil je zastoj; v malo urah upepelil je ogenj 33 hiš in druga poslopja, samo 6 hiš bilo je otehih. Moje pero je preslabo pokazati le v najmanjši podobi ta strašen prizor. Misli si, dragi čitatelj! na enkrat je 33 hiš z vsemi letošnjimi pridelki v ognji. Strašen jok in vpitje se sliši od nesrečnih prebivalcev. Na eni strani vidiš v sredi svojih peterih otrok žalostno, bolno mater. Najmlajši ima komaj 10 dni, in najstariši k večjemu 8 let. Reva ne vé, kaj bi začela; ali bi tolažila svoje jokajoče sirote, ali pa naj bi se, akoravno bolna, podala v hišo, ki je skoraj že vsa v ognji, da bi morda še rešila kaj obleke za svojo nago deco. Tamkaj zopet vidiš 94 let starega, onemoglega starčeka, katerega so z velikim trudom iz ognja rešili; zdaj revež ne vé, kam bi se podal. Rad bi pomagal, ko bi se mogel le gibati. Tukaj zopet pride k tebi že star, poprej premožen kmet, katerega hiša je v največem ognju, in ti reče: „Vidjo gospod! ta vmazana srajca in te stergane hlače so zdaj vse moje premoženje“, in se ti začne na ves glas jokati in tuliti. Takih in morda še strašnejših prizorov si mnogo videl. Nepopisljiva nesreča je zadela vbože prebivalce. Vse letošnje pridelke jim je strašni ogenj uničil. Zgorelo je tudi nekaj prešičev in eno 3 mesece stáro tele. Blizu 200 ljudi je brez strehe in najpotrebnejšega živeža in skoro tudi brez obleke. Zavarovan je bil samo eden pri banki „Slaviji“. Komisija je cenila škodo, kakor sem slišal, na 55.500 gld. Nagla pomoč je silno potrebna. Dobroserčni Bovčani so sicer nabrali precej prvi dan kakih 250 gld. kakor tudi nekoliko živeža in obleke, a to zda le za nekoliko dni. Gospod tolminski glavar, ki je precej telegrafično o nesreči zvedel, prišel je nemudoma na pogorišče in obljubil nesrečnejem pomagati, kar je v njegovi moči, in je tudi sam daroval precejšno svoto.

V imenu nesrečnih apeliram na kristjansko usmiljenje in radodarnost in prosim hitre pomoči. Še tako majhen dar bodi si v denarju, živežu ali obleki sprejmejo nesrečneži z hvaležnostjo in že naprej kličem vsem darovateljcem v njihovem imenu: „Bog Vam stotero poverni.“*)

Ivan Jarec, kaplan.

Iz Trsta, 7. nov. (Izv. dop.) Uže dolgo časa Vam nijsem pisal iz Trsta; a vzrok temu nij bila moja lenoba; doma nijsem bil in po dolgem potovanju zgubil sem skoro pravi sled na političnem polju. V tem času, ko sem bil po svetu, zgodilo se so važne spremembe: dobili smo novo ministerstvo in to nam je poslalo tudi novega namestnika v Trst v osebi poprejšnjega finančnega ministra barona Depretis-a, ki je vedno obečal, da bode uže bolje v Avstriji. Ta sprememba je mene in še mnoge druge nekam osupnila, ker Pino je bil nam Slovencev še precej pravičen in nadejali smo se celo, da bode Pino še veliko bolj postal, kakor hitro bo na Dunaju drug veter pihal. Kaj je torej ministerstvo napotilo, da je učinilo to spremembo? Najbrže je hotelo vstreči osobni želji Depretis-ovi, nekoliko pa utegnejo biti temu tudi uzrok neke razmere poprejšnjega namestnika, katerih sem jez uže večkrat v „Soči“ od daleč omenil. Je-li ta sprememba dobra ali ne za nas primorske Slovence, o tem danes še ne moremo soditi; Depretis imel je v poprejšnjih časih nekam slabo mnenje o nas Slovencih; on se je tega elementa nekam ogibal, ker v prvi vrsti so njemu merodajni faktorji, ki delajo pri nas „haute finance“; v Gorici imate Ritterje, tukaj v Trstu pa imamo Rittmayerje, Schröderje in druge zunanje Nemce, katere je Depretis kot minister in namestnik zmerom protežiral, kajti on si menda misli, da Trst in sploh trgovstvo ima v teh možeh prve zastopnike. Faktum je to, da so ti gospodje vsegamogočni v kupčijskih zbornicah in pri Lloydju. No, kar se tiče nas Slovencev, Vam morem samo toliko povedati, da je g. namestnik zastopnike polit. društva prav izvrstno sprejel in na ogovor Nabergojev jako korektno odgovoril, da šteje na zmerom zvesti slovanski element na Primorskem in da bode v tem obziru posnemoval svojega prednika. Vederemo! Reči moram, da po Pinotu nam je tukaj žal; pod to vlado bi bil Pino prav izvrsten

*) Kakor smo uže zadnjič omenili, sprejemalo bo opravništvo „Soče“ radovoljno darove ter jih odposiljalo, kamor gre.

za nas, samo popolno neodvisnost od neke tuk. klike smo pri njemu pogrešali. — Naše društvo „Edinost“ odposlalo je na Dunaj državnemu zboru prošajo, da bi se predelala vojaška postava tako, da bi bili edial sinovi posestnikov in taki posestniki, ki nimajo več starišev, prosti vojaščine; tudi je prosilo, da bi uže posvečeni duhovni bili prosti vsake brige za vojaštvo. To prošnjo podal je g. Nabergoj predsedništvu drž. zbora in pride v kratkem na dnevni red. Upanja je dosti, da se bode sedanji drž. zbor na to prošnjo oziral.

Iz Istre dohajajo večkrat vprašanja, kedaj bode društvo „Edinost“ napravilo tabor v okolici Pazina, na kar je nekda odbor sklenil, da ta tabor bode prav gotovo prihodnje spomlad; a še to zimo bode občni zbor ali v Dolini, ali pa v Podgradu, morda tudi kje blizu Kopra. Dolinska županija naročila je lepo, 3 metre visoko piramido za spomin na dolinski tabor; ta lepa piramida bode kinčala veliki trg, na katerem je bil tabor.

Naši lahoni so zdaj potihnilli, ne sliši se skoro o nobeni demonstraciji več. Temveč pa so v skrbi tržaški bogataši in trgovci zaradi bodočnosti Trsta, kajti mnenje je, da bode Trstu dosti škodilo vzdignjenje proste luke in tudi to nij trgovcem po misli, da pridetli Istra in Dalmacija v colno zvezo z drugo Avstrijo, ker po tem pojde kupčija iz notranjih dežel le bolj direktno, kajti železnico imati zdaj tudi Istra in Dalmacija. Velik prevrat se torej bliža v našem mestu, priprave se uže delajo zato; treba je torej, da tržaški trgovci in kapitalisti resno na to mislijo, kako bi iz Trsta postalo tudi obrtnijsko mesto in zato imamo tukaj vse pogoje.

O tej zadevi Vam hočem enkrat kasneje bolj obširno pisati. Kupčija je letos še precej živahna, kajti žito, sladkor, kava, sadje, fižol, sploh val kolonijali in pridelki so strašno podražili; vsak dan skoro poskoči cena enega ali drugega blaga; zatorej pa je spekulacija jako živahna, kakor ni bila uže več let; mnogi so v dveh mesecih zaslužili na tisoče in tisoče in kedor je letos imel le nekoliko korajže in denara, lahko si je pomagal naprej; a nasprotno so tudi mnogi trgovci propali, posebno taki, ki so blago poprej prodajali, predno so ga imeli in spekulirali na nižje cene. En tak trgovec milijonar — imel je tudi mnogo takih pogodb, prodal je mnogo koruze, katere še ni bil kupil, ko pa je prišel čas, da bi bil moral koruzo in pšenico dati kupcem, porastlo je to blago za 2 oziroma 4 do 5 gld., v sled česar je mož na tej diferenciji zgubil blizu 800.000 gld. Morda je imel še drugih zgub dosti, mož je bil navajen, igrati veliko rolo, ko se je torej videl v nesreči in v nevarnosti, da ostane brez denara in zaničevan, odpeljal se je pred 4mi tedni v Sežano in na cesti mej Sežano in Občino se je ustrelil. Ta grški trgovec je užival veliko zaupanja na trgu in je bil vedno vesten v spolnovanju svojih dolžnosti; še tisti dan pred smrtjo poplačal je dolgove, kolikor je mogel, posebno pa tukaj na trgu.

Če Vam jaz to uže staro novico poročam, je temu kriva neka Vaša opazka.

Z Dunaja (Izv. dop.) V zoboto 8. nov. t. l. imelo je akademično društvo „Slovenija“ svojo tretjo redno sejo v tekočem zimskem tečaju. Zanimivi dnevi red, kakor tudi okoliščina, da je novoizvoljeni odbor prvič nastopil, privabila sta veliko število udov in gostov, tako da je novi predsednik vrli gosp. Radovan Pukelj, pravnik, lahko z veseljem to smatral kot znamenje, da so njegovej osebi simpatije slovenskih vseučiliščnikov v obilnej meri naklonjene. I kaj bi mu ne bile, saj vsak vé, kako vnet je on za našo sveto stvar in kako požertovalno jej vse svoje moči daruje. — Koj po prihodu c. kr. političnega zastopnika, ob osmi uri zvečer, otvoril je gosp. predsednik sejo, z veseljem konstatiral, da se je uže petdeset udov v „Slovenijc“ vpisalo ter izrazil upanje, da bodo oni, ki se še dozdej niso vpisali, to v kratkem storili, da bode moglo društvo kakor doslej tudi za naprej uspešno delovati in svoje častno ime si ohraniti. Po volitvi treh revizorjev in po še precej živahnej debati o predlogu odbora zastran preuredbe §. 25 in §. 29 poslovnega reda, je predsednik poročal, da misli odbor še letes napraviti komers in sicer na čast verlim slovenskim državnim poslancem, kar je bilo od zbora enoglasno in z velikim navdušenjem sprejeto. Na to se je tudi sklenilo hrabri slovenski 17. peš. polk Baron Kuhn pri dohodu na Dunaj slovesno sprejeti. Zdaj pride najbolj zanimiva točka dnevnega reda na versto; bil je to predlog odbora zaradi predavanj pri zborovih sejali. Z navdušenimi besedami, ki gotovo niso padle na nerodovita tla, je izvrstni mladeneč, gosp. Danilo Majaron, povdarjal in razvijal, kako da je pri naših razmerah potrebno, da se kot prihodnji voditelji in učitelji slovenskega naroda urimo v našem mil-m jeziku in sicer s tem, da vsak, ki le količkaj zmožnosti v sebi čuti, odboru kak spis zabavno podučnega zoderžaja obljubi in napravi, da bode mogoče cel ciklus slovenskih predavanj za zimski semester

vstanoviti; potem nam gotovo ne bodo mogli po časnikih očitati, kakor se je to letos že zgodilo, da le pri verčku piva „živio“ vpijemo, a dejansko nič ne delujemo. Akoravno ni to obdobje bilo popolnoma opravičeno in se je lani pod predsedništvom gosp. A. Lenarčiča in gosp. M. Zavadlala nekaj spisov čitalo, bilo bi vendar želeli, da bi se udje „Slovenije“ še bolj poprijeli toliko koristnih predavanj, sebi v poduk, a domovini na čast! Med razpravljanjem te važne zadnje točke dnevnega reda počastilo nas je veliko število udov bratskega serbskega akademičnega društva „Zore“, na čelu jim predsednik, gosp. Popovič, se svojim pohodom. Po končanem oficijelnem delu seje, pričel se je zabavni del in zdaj je g. predsednik v lepej napitnici preserčno pozdravil došle Serbe in se jim zahvalil, da so nas v tako lepem številu obiskali (bilo jih je okolo dvajsetih), kar gotovo kaže, kake simpatije gojé do bratskega jim naroda slovenskega. Tej navdušeno sprejeti napitnici sledilo jih je še mnogo, pevcí pa so nevtudno razveseljevali društvo z milimi slovanskimi melodijami, za kar so pa tudi obilno hvale želi posebno od serbskih dijakov, ki so se v naši sredi dobro zabavali in kakor je bilo videti, prav domače čutili. Še le v poznej noči smo se razšli, svesti si, da smo lep večer preživeli, ki nam gotovo še dolgo v sponinu ostane. Čuti! smo se v tem morji nemštva vendar enkrat Slovane in za to gre našim bratom Serbom posebna zahvala. Slovensko-serbskej vzajemnosti pa kličemo iz dna serca: Vivat, floreat, crescat! — O tukajšnjem slovenskem gibanju vam imam še poročati, da napravi slovaško pevsko društvo 19. t. m. „koncert“, kojega bodo gotovo v velikem številu obiskali češki, poljski in slovenski poslanci. Kakor „Slovenija“ svojim, misli tudi „Akademický spolek“ napraviti češkim poslancem slavnostni komers. O izidu teh obojih veselíc vam poročam, ako vam vstrežem, koj pri prihodnji priložnosti. *)

K2Y.

Politični pregled.

Z DUNAJA. — Adresna razprava je sklenjena v obeh zbornicah, v gospodski je obveljala ustavoverna, v poslanski pa avtonomistična adresa. Ta adresa, katero je sestavil grof Hohenwart, je pisana v duhu sprave, zmerno in dostojno, ter je zares državniško delo; to priznavajo celo nasprotniki. V adresi manjšine pa so zopet pokazali ustavaki, da ne marajo za spravo, ampak da jih je resna volja še dalje gospodovati. Isterski in tržaški poslanci italijanske narodnosti in z njimi goriški poslanec vitez dr. Pajer, so kot udje liberalnega kluba glasovali zoper Hohenwartovo adreso, a ko se je glasovalo ob adresi manjšine, so se odtegnili, nekda za to, ker ni naglašena v njej enakopravnost. Veliki večini svojih volilcev bi bil zastopnik našega velicega posestva bolj vstregel, ako bi bil glasoval z večino. — Obe stranki ste postavili v adresnej razpravi najboljše svoje moči na govorniški oder. — Profesor Süss se je ponašal, da stoji za njim ves Dunaj; skušal je razdražbo vneti med Čehi in Poljaki, pa tudi med ministri. Zmagonosno mu je odgovarjal gališki profesor Dunajevski. Jako pomenljiva sta bila tudi govora kneza Lichtenstein-a in grofa Clam-Martinitza. Zadnji je kot pravi državnik, poznajoč temeljito vse državne razmere, odkrival rane, ki jih je ustavaško gospodarstvo v pretekli dobi vsekal avstrijskim narodom in razodeval sedanje potrebnosti. Knez Czartoryski je kratko pa jasno dokazal velik razloček med adreso večine in adrese manjšine; rekel je mej drugim centralistom: „Vi bi radi bili liberalni, a ne znate biti pravični“. Dr. Rieger je ustavakom na vsa usta povedal, kar jim gre. V debelo uro trajajočem govoru je brezobzirno razkrival grde sleparije, ki so se godile v državnem gospodarstvu poprejšnje dobe in sklenil je ostro spoved sé sarkastično opazko: „Gospoda, jaz ne maram nikogar razžaliti. Menim tudi, da ne bo žaljen po mojih besedah, kdor ima čisto vest“. Riegerjev govor je naredil neizmeren vtis; zato ga pa zdaj vse ustavoverno novinarstvo strastno napada. Zastopnik štajerskih Slovencev, verli dr. Vošnjak se je neuvadno zmerno pritoževal, da je Slovincem §. 19 temeljnih postav v uradih in šolah še vedno — mrtva črka. Od nasprotne strani je najzmernejše in tudi najtehtnejše govoril mladi Plener.

*) K-j pa, da nam vstrežete!

Ured-

Tudi ustavaški kolovodja dr. Herbst je govoril ceii dve uri in priznati se mora, da je govor dovršen, le glavne lastnosti mu manjka: za treznega misleca ni nikakor prepričevalen, mariveč naredi vtis, kakor bi govornik sam prav ne zaupal svojim besedam.

Dalje so se od nasprotne strani deležili razprave: Rusin Kovalski, d.r. Lustkandel, d.r. Jaques, Scharschmied in Friedmann. Zadnja sta govorila poročevalca d.r. Sturm (za manjšino) in grof Hohenwart (za večino). Pri govoru Sturmovem je polovica poslancev, vtrujenih po brezkončnem besedovanji Herbstovem, bežala iz zbornice, — ko je pa začel govoriti grof Hohenwart, je zopet vse zasedlo svoje prostore ter z največo paznostjo poslušalo izvrstnega, elegantnega govornika. Grof Hohenwart je mirno in dostojno, pa temeljito pobijal vse puhle razloge predgovornikov nasprotne stranke. Kedar dobimo stenografično poročilo, priobčimo celi govor.

Obe adresi sti uže izročeni cesarju po navadnem potu. Zdaj bi bil čas, da dopolni Taaffe ministerstvo; a v zadregah je mož, ker ga ustavoverci ne marajo, samo avtonomistov pa — kakor vse kaže — on ne mara. Taka neodločnost ne more biti nikomur po godu.

ČEHI so sé svojim vstopom v državni zbor uže nekaj dosegli. Dunajski listi poročajo namreč, da se praška univerza razdeli v dva oddelka, češki in nemški; vsaki bo imel svoj senat.

Državna meja na južnem TIROLSKEM se zdaj vtrjuje sé 16 manjšimi in večimi, dobro oboroženimi terdnjavicami. General Keill vodi dotična dela.

OGERSKI državni zbor se posvetuje zdaj o državljanskem zakonu. V petek se je sprejel §. 10. tega zakona, ki določuje, da ogersko državljanstvo daje ogerski ministerski predsednik, ban hrvatski in vodja granične uprave. Našli so se pa tudi taki ljudje, ki so hoteli, da ban hrvatski ne sme dobiti tega prava, ali zbornica v velikej večini je sprejela predlog manjšine dotičnega odseka.

BOSENSKI deželni budget za l. 1880 kaže dohodkov 7 milijonov, troškov pak 6 milijonov, tedaj ostaje 1 milijon goldinarjev. Mej troškovi nahajajo se troški za upravo, pošto, telegraf in za vpeljanje katastra, za kateri je 500.000 glđ. nastavljenih.

Novejše politične vesti.

Po končani adresni razpravi lotil se je državni zbor resno svojega pravega delovanja. Pred vsem razpravljajo odseki mnogobrojne predloge, posebno državni proračun, dačne reforme in vojaško postavo. Vlada se po svojih organih neizmerno trudi, da zagotovi sedanji vojaški postavi veljavo še za prihodnjih 10 let, a treba je, da privoliti v to dve tretjini poslancev in te bo težko dobiti, ker so ustavoverci obljubili svojim volilcem, da bodo na vso moč delali za pomanjšanje števila vojakov in ker niti avtonomistom ne more biti po volji tolika vojska, katera nalaga davkoplačevalcem ogromna bremena. Ustavoverce bi radi vjeli s tem, da jim obetajo prazne ministerske stole, ako bodo glasovali za vlado; če ne jih pa strši — da pride Hohenwart na krmilo, kateri bo razvil vso vladno enerzijo, da doseže pri novih volitvah dvetretjinsko večino. Vnemajo jih tudi z avstrijskim patriotizmom — a bojimo se, da s tem nič ne opravijo pri stranki, katera hoče le sama gospodovati v državi in nema srca za druge narode in njih pravice.

V državnem zboru se je osnovala agrariška družba, koje udje so državnozbornski poslanci in bodo, vse gospodarstvenne in obrtske predloge državnega zbora v posobnih shodih razpravljali. Ud te družbe je lahko vsak državnozbornski poslanec naj pripada katerej stranki koli. Včerajje imela ta družba svoje osnovno zborovanje. Češki klub in pravna stranka državnega zbora sta dovolila pristop k tej družbi s tem pogojem, da se v tej družbi ne bode nič sklepalo, kar bi vezalo ude teh dveh klubov.

Klub čeških poslancev je ustanovil odbor, kateri ima sestaviti spomenico, razdeljeno v 4 dele, zastran izvršitve narodne enakopravnosti. Razprava o visokih šolah je izročena d.r. Iireček-u, gledé srednjih in ljudskih šol d.r. Mikiška-u, gledé strokovnih šol d.r. Celakovsky-ju in o poslovnem jeziku v javnih uradih grofu Rihardu Clam-Martinitz-u. V tej spomenici bodo izražene češke terjatve tako, kakor se lahko izpolnijo po administrativnem potu v mejah seda-

nje ustave. — Kedar bo delo dovršeno, predloži se klubu v potrditev in potem se izroči spomenica grofu Taaffe-ju; češkim poslancem pa bode vodilo v razpravi državnega proračuna.

V seji gospodarskega odseka 8. t. m. je rekel minister za trgovstvo, da namerava vlada vzeti svobodno luko Trstu in Reki in to uže v prihodnjem letu.

Predsedništvo poslanske zbornice je zdaj po končani verifikaciji vseh volilnih spisov stalno potrjeno in sicer je dobil grof Coronini za predsednika 326 glasov izmed 330, kar je vzbudilo živahno odobravanje v zbornici; za podpredsednika pa sta z majhno večino potrjena d.r. Smolka in baron Gödel. Ustavoverci so zastonj poskusili prodreti sé svojim d.r. Klier-om za podpredsednika.

Ruski carjevič naslednik, ki je bival sé svojo soprogo nekoliko dni v Gmundenu, prišel je dne 10. t. m. v Berlin obiskat starega Wiljema; od tam pa se namerava podati tudi na dunajski dvor. Kaj to pomenja? Nekateri listi — kojim je vsako približanje Rusije nepovoljno — trde, da izvira ta pohod samo iz prijaznih razmer mej vladajočimi rodbinami, da ste pa Avstrija in Nemčija pri vsem tem zvezani zoper Rusijo; drugi pa sklepajo, da zveza z treh cesarjev še ni zamerla in da je namera carjevičega potovanja, le še više oživeti jo.

Angleška vlada ni Rusiji in Turčiji nič kaj prijazna. Ona terja od porte nekatere reforme v Aziji, in grozi, da odstavi Sultana in postavi na njegovo mesto brata njegovega Rechada, ako se hitro ne izvedejo. Ruski pooblaščenec je bil uže pri sultanu, kakor pravijo, da bi v tej zadregi Rusija pomagala Turčiji.

Domače stvari.

Konfiskacija. „Soči“ je gospod državni pravdnik pretekli petek jez postavil, da se je morala v Gorici ustaviti. A do zdaj ni še njegovo delo na višem mestu kolaudirano, vsaj mi kot deležna stranka nismo še prejeli dekreta, da je — konfiskacija potrjena. Da bi kje drugod živeli, zanašali bi se skoro za trdno, da tudi ne bo; a v Gorici je imel državni pravdnik še vselej prav, kedarkoli je segel po kakem listu — in tako je več ko verjetno, da obvelja tudi to pot njegova. Da potolažimo nekoliko nevoljo nekaterih p. n. naročnikov zaradi te neprilčnosti — naj jim prav odkritosrčno povemo, da „Soča“ ni imela, nima in ne bo imela nigrdar namena hujskati zoper vlado in nje organe, vznemirjati ljudstvo ali kakor si bodi grešiti zoper paragrafe kazenskega zakonika ter tako povod dajati konfiskacijam, najmanje pa je to nameravala s člankom, kateri se je zameril gosp. državnemu pravdniku. Isterske narodnostne, šolske in sploh politične razmere so bile v njem resnično popisane z avstrijskega stališča — to so nam potrdili veljavni može, kateri so v Istri več let živeli in tamošnje razmere temeljito poznajo. — Če je naš g. dopisnik jasno razkril rane, na katerih trpi tužna posestrima dežela in povedal, kedo jih je zasekal in kedo v njih še vedno grebe, storil je to s patrijotičnim namenom, da opozori kompetentne kroge, naj izpolnijo svojo dolžnost in naj rešijo še o pravem času in s pravimi pripomočki za Avstrijo, kar bi drugi radi rešili — za Italijo. Gosp. dopisnik je vedel, da govori nekoliko oglušnim ušesom in zato ni vsega prav prav rahlo povedal; a za to pa prevzamemo vsak čas poročstvo, da je dopis odkritosrčni izraz čistega avstrijskega domoljublja.

Da odškodujemo p. n. naročnike za zgubo, dodali smo današnji številki, katera obsega nekoliko uže zastarelega gradiva, prilogo obsegajočo novejše vesti.

Je-li uže „redenta“? Neki občinski tajnik v italijanski Furlaniji, Ro.si po imeu, je razposlal skoro vsem našim županijam vabilo na naročbo na 1200 strani obsegajočo knjigo, katera razkazuje „le Frazioni che compongono il Regno d'Italia, l'Istria, la Gorizia, Trieste ed il Trentino“ (oddelke, kateri sestavljajo kraljestvo italijansko, Istro, Goriško, Trst in Trentinsko). C. kr. okrajno glavarstvo goriško je odsvetovalo županstvom, naj si nikar ne naročajo te knjige; tukajšnji italijanski dnevniki pa, kateri pri vsaki priliki jasno kaže, „kam pes tace moli“, jo kar naravnost priporočajo. Seveda je kujiga sama na sebi nedolžnega statističnega zadizaja, — a da so v njej združene ravno tiste in samo tiste dežele, katere spadajo k Italiji irredenti, to ni prav tako nedolžno, kakor bi kdo menil. Zakaj pa ne obsega Rossijeva statistika tudi Savoje, ticinskega kantona in drugih dežel, kder živé Italijani?

Zvesti dopisnik iz naših hribov nam piše o tem: „Meni se zdi potrebno staviti prašanje do visoke vlade avstrijske: Zakaj je dovoljeno „irredentarjem“ razširjati knjigo po Goriškem, katera uči tako rekoč, da spada Istra, Terst, Goriško, Trentin h kraljevini Italiji, prepovedano pa eminentno avstrijski „Soči“ šibati namere in djanja irredentarjev in njihovih podpirateljev?“

Milodari za koritniške pogorelce: Gg. K. A. iz Plavi 2 gl., — V. č. g. F. Kramer, župnik v